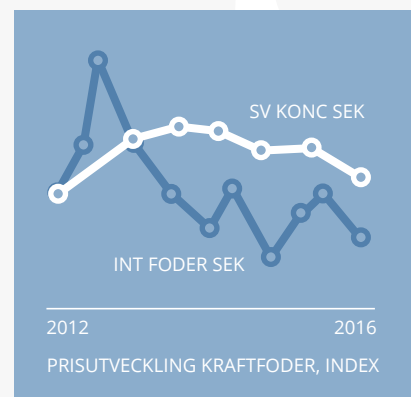
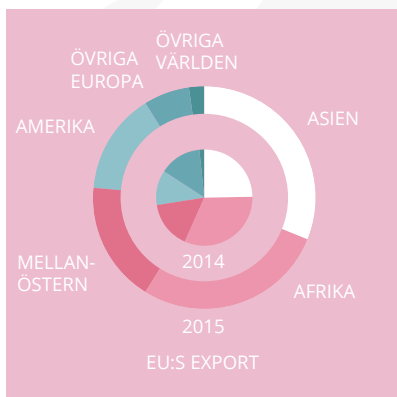

MJÖLKRAPPORTEN

NR 1 MARS 2016

Fortsatt obalans på den globala mejerimarknaden där utbudet ökar snabbare än efterfrågan. Mjölkföretagen pressas av fortsatt låga mjölkpriser. Rapporten handlar om konsumtions- och produktionsutvecklingen inom mjölk- och mejerisektorn samt effekterna för de svenska mjölkföretagen. I fördjupningsdelen beskrivs utvecklingen för den ekologiska mjölkmarknaden.

Konsumtion. Utbudet av mejeriprodukter fortsätter att öka, medan efterfrågan från de viktigaste importländerna alltjämt är svag. En liten ljusglimt är att Kina kraftigt ökade sin import i januari i år. Osäkerhet råder om denna trend fortsätter framöver. Utvecklingen för de internationella priserna för olika mejeriprodukter är fortsatt svag, med en nedgång på 5–10 procent sedan årsskiftet. I Sverige minskade mejeriimporten något i fjol. I första hand sjönk importen av grädde och yoghurt. Även mejeriexporten sjönk något.

S. 2

Produktion. Efter att den globala produktionsökningen dämpades under det tredje kvartalet 2015 tog mjölkproduktionen ny fart under det sista kvartalet. I dagsläget är det i stort sett bara EU som bidrar till tillväxten för den globala mjölkproduktionen. Stor produktionsökning sker för närvarande i bland annat Irland, Nederländerna och Danmark. Den svenska mjölkinvägningen sjönk med 0,3 procent under 2015. Den senaste månaden har Sveriges mjölkinvägning legat cirka 2 procent under fjolårets nivå. 265 mjölgårdar lades ned under förra året.

S. 4

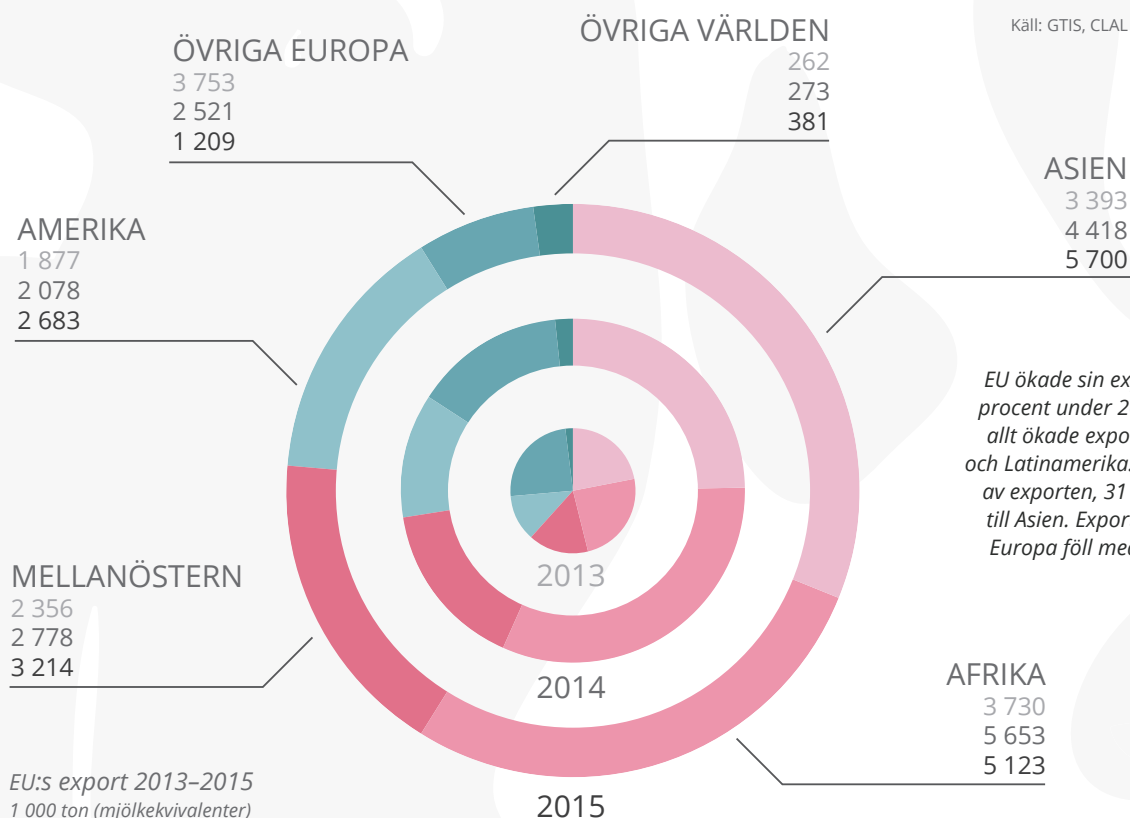
Mjölkföretagen. Trots lägre priser på foder och andra insatsvaror så fortsätter lönsamheten att vara mycket ansträngd för mjölkföretagen. Lönsamhetsindikatorn mjölk minus foder har sedan årsskiftet sänkts ytterligare från 1,35 till 1,30 kr/kg mjölk för en typgård med konventionell drift. Trenden för det ekologiska mjölkföretaget är dock den motsatta, där nyckeltalet mjölk minus foder stärkts sedan årsskiftet från 2,10 till 2,15 kr/kg mjölk. Efterfrågan på ekologisk mjölk ökar både nationellt och globalt.

S. 6

Konsumtion

Utbudet av mejeriprodukter fortsätter att öka, medan efterfrågan från de viktigaste importländerna alltså är svag. En liten ljusglimt är att Kina kraftigt ökade sin import i januari i år.

Global handel. Under det gångna året fortsatte världens export till Ryssland och Kina att minska. Även exporten till Mellanöstern sjönk. Däremot såldes ökade kvantiteter till Sydostasien och Japan fast till relativt låga priser.

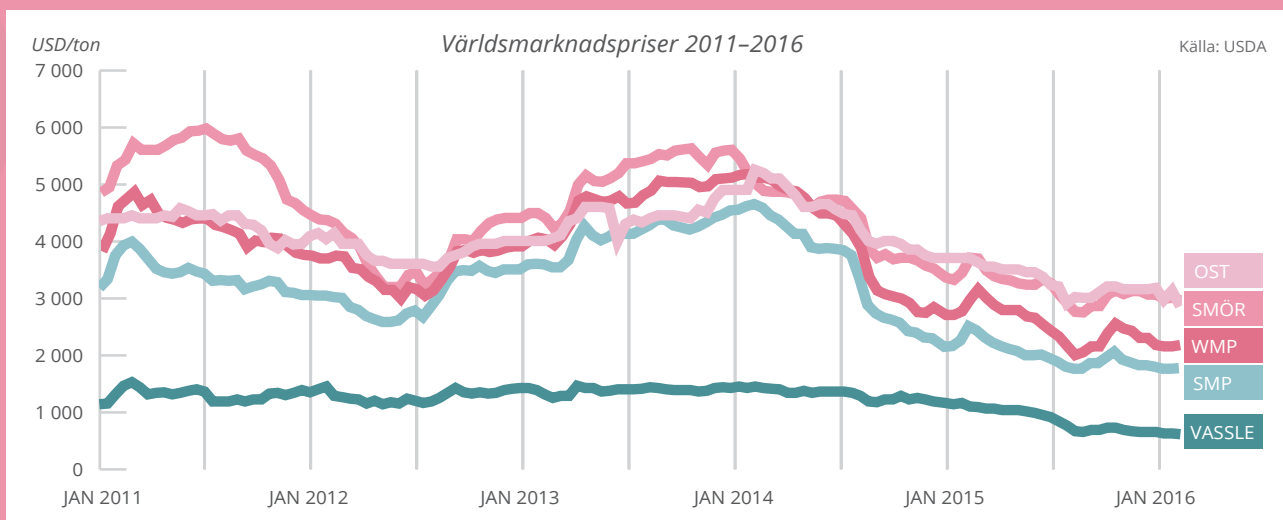
Under 2015 minskade mejerierporten från de fem största aktörerna med drygt 6 procent. Exporten från USA och Argentina minskade mest, men även Australien och Nya Zeeland tappade exportvolymen. EU gick mot strömmen och ökade sin export med drygt 3 procent.

Kinas importintresse var svagt under hela 2015, framför allt när det gäller mjölkpulver. Däremot importerades allt mer förpackad mjölk och ost. Kinas egen mjölkproduktion ökade med 5,5 procent under 2015. Ett litet ljus i tunneln är att det skedde en

påtaglig ökning av Kinas import i januari i år. Under januari importerade Kina 56 procent mer mejeriprodukter än under samma månad förra året. Även jämfört med i januari 2014 är siffran för 2016 högre. Den stora frågan just nu är om denna positiva trend håller i sig framöver.

EU producerar i dagsläget 15 procent mer mjölk än vad som kan avsättas inom EU. En kraftigt ökad produktion av smör och skummjölkspulver (SMP) har lett till uppbyggnad av lager. Dessutom har intresset för att sälja SMP till intervention ökat starkt. Sedan i somras har cirka 95 000 ton SMP sålts till intervention.

Internationella priser. Utvecklingen för de internationella priserna för olika mejeriprodukter är fortsatt svag. Sedan årsskiftet har de världsmarknadspriser

Världsmarknadspriserna för SMP och WMP är i dagsläget cirka 30 procent lägre än för ett år sedan. För smör och ost ligger priserna 20–25 procent lägre.

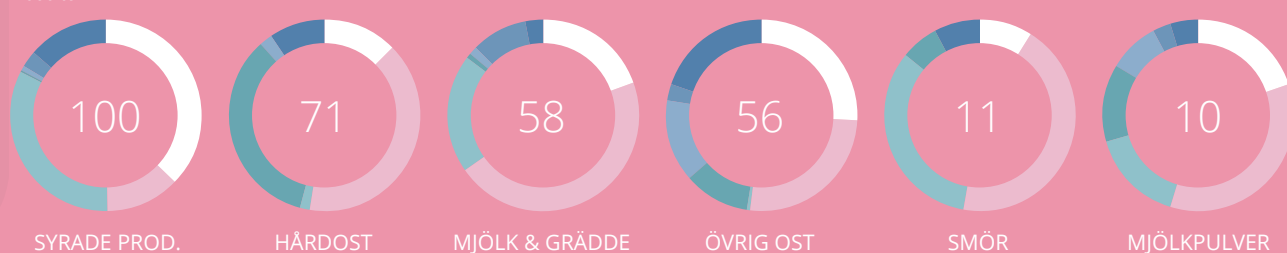
som redovisas av USDA gått ned med mellan 5 och 10 procent för samtliga produktgrupper. Störst prisnedgången varit för helmjörkspulver. Jämfört med för ett år sedan ligger de globala priserna för alla produktgrupper 25–30 procent lägre. För skum mjörkspulver är prisnivån nu den lägsta sedan hösten 2003. Ingen stark uppgång för prisnivån tycks vara i sikte under större delen av 2016.

Efter att priserna i GlobalDairyTrade vänt uppåt i

auktionen den 1 mars föll de åter i den senaste auktionen den 15 mars. Priserna är nästan 11 procent högre än för tre månader sedan.

Sverige. Under 2015 minskade Sveriges mejerioxid med 0,7 procent, medan importen sjönk med 3,1 procent. Importen av grädde och yoghurt minskade, medan importen av smör och hårdost fortsatte att öka.

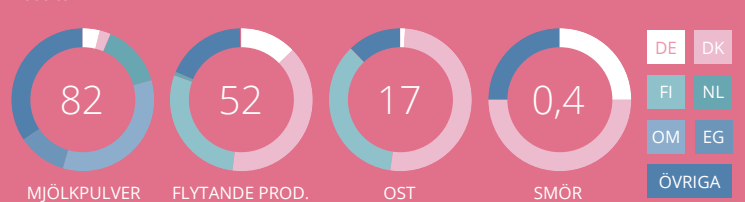
Sveriges import och införsel av mejerioxid 2015
1 000 ton

Källa: SCB

Merparten av den svenska importen och införseln av mejerioxid sker från Danmark, Tyskland, Finland och Nederländerna. Under 2015 kom 82 procent av den totala volymen från dessa fyra länder. 54 procent av Sveriges export och utförsel av mejerioxid består av mjörkspulver. Flytande produkter utgör 34 procent av utförseln och sker främst till Danmark och Finland.

Sveriges export och utförsel av mejerioxid 2015
1 000 ton

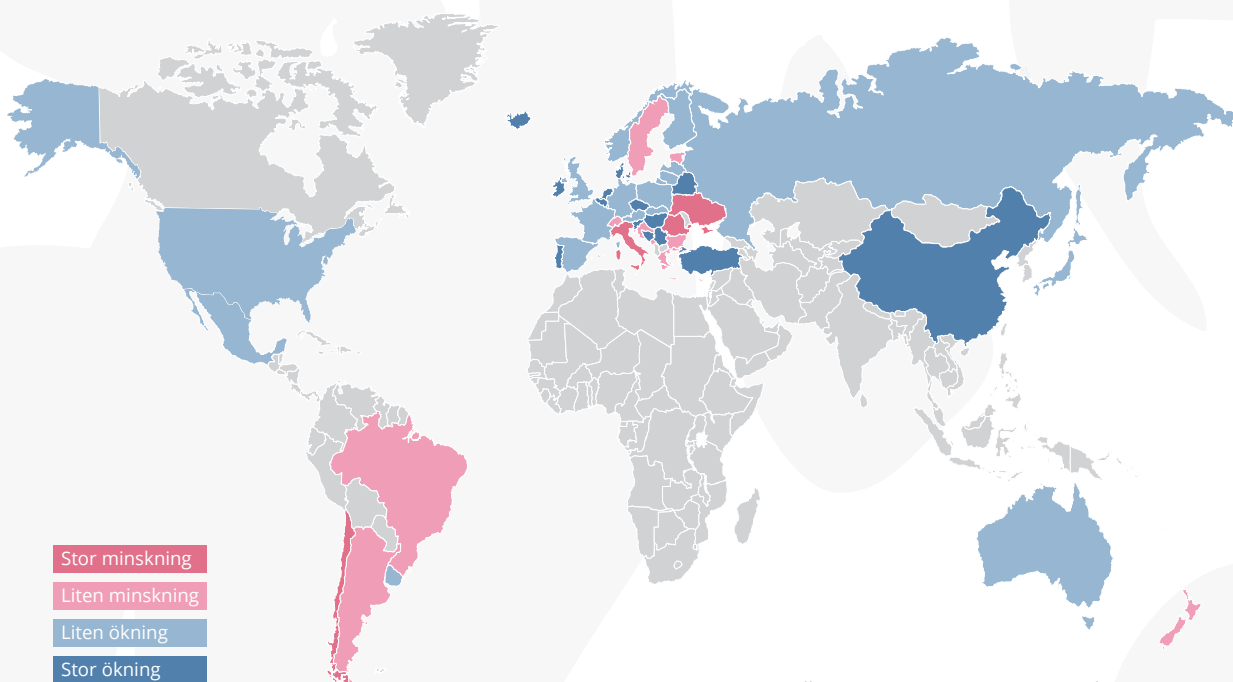

Källa: SCB

Produktion

Under sista kvartalet 2015 minskade mjölkproduktionen i både Nya Zeeland och Australien, medan mjölkproduktionen i USA dämpades och ökade med endast 0,5 procent. I dagsläget är det i princip bara EU bland de stora exportörerna som ökar sin produktion.

- Stor minskning
- Liten minskning
- Liten ökning
- Stor ökning

Förändring av mjölkproduktionen 2015 jämfört med 2014.

Källa: Eurostat, DCANZ, Dairy Australia, USDA, CLAL

Globalt. Efter att den globala produktionsökningen dämpades under det tredje kvartalet 2015 tog mjölkproduktionen ny fart under årets sista kvartal. Den aktuella tillväxten i den globala mjölkproduktionen kan nästan uteslutande hänföras till EU. Produktionen har bromsat in i USA och vänts till nedgång i Nya Zeeland, Australien och Argentina. Mjölkproduktionen i de fem största exportregionerna steg under oktober–december med 1,7 procent. Motsvarande siffra för tredje kvartalet var en ökning med 1,3 procent.

I Nya Zeeland har säsongen hittills präglats av en minskad mjölkproduktion. Pressad lönsamhet i kombination med bra priser på nötkött har gjort att antalet mjölkkor minskat med cirka 5 procent. Väderfenomenet El Niño har dessutom medfört sämre betesförutsättningar. Den senaste sexmånadersperioden föll den nyzeeländska mjölkproduktionen med 3,0 procent. I januari i år var nedgången 2,9 procent. Störst har nedgången varit på Nordön.

Australien uppvisar en utveckling som liknar den nyzeeländska. Låga mjölkpriser och höga nötköttpriser har inneburit en ökad utslaktning av mjölkkor. Begränsad vattentillgång har också påverkat mjölkproduktionen. Sedan i oktober förra året har landets mjölkproduktion successivt minskat. I januari minskade den australiska mjölkproduktionen med 3,8 procent. Mest har mjölkproduktionen minskat i delstaten Victoria. Dairy Australias prognos för hela produktionsåret 2015/16 är en minskning av mjölkvolymen med mellan en och två procent.

Mjölkproduktionen i USA fortsätter att öka men i en allt långsammare takt. Under sista kvartalet 2015 var den amerikanska mjölkproduktionen blygsamma 0,5 procent högre än sista kvartalet 2014. I januari i år låg ökningstakten på endast 0,3 procent jämfört med samma månad 2015. Trots lägre mjölkpris så har de amerikanska mjölkföretagen ändå kunnat hantera lönsamheten tack vare lägre foderkostnader. Skillnaderna är

stora vad gäller produktionsutvecklingen inom landet. Olika oväder har påverkat delar av landets mjölkproduktion under vintern. Bland annat omkom uppemot 40 000 mjölkkor under stormen Goliaths framfart i Texas och New Mexico. En färsk prognos från amerikanska jordbruksministeriet, USDA, förutspår en ökning av USA:s mjölkinvägning med 23 procent fram till 2025, främst på grund av ökad mjölkavkastning.

Den argentinska mjölkproduktionen har svängt upp och ned under det gångna året. Efter nedgången under tredje kvartalet steg produktionen åter i oktober och november. Men i december föll åter mjölkproduktionen och hamnade 5,3 procent lägre än under motsvarande månad 2014. Även andra länder i Latinamerika har minskat sin mjölkproduktion under 2015, bland annat Brasilien och Chile. Uruguay går däremot mot strömmen och ökade sin mjölkproduktion med 2,1 procent under fjolåret.

EU. Den 1 april förra året avskaffades EU:s mjölkkvotssystem. Detta har gjort det möjligt för EU:s mjölkbönder att producera utan begränsning. Under april-december 2015 ökade mjölkinvägningen i EU med 3,3 procent. 20 av EU:s 28 medlemsstater har ökat sin mjölkproduktion sedan kvoterna försvann. Under november och december ökade EU:s totala mjölkproduktion med 5 procent. Preliminära siffror för januari 2016 visar på en ökning av EU:s mjölkproduktion med cirka 4,5 procent. Sedan 1 april förra året har mjölkproduktionen ökat mest i Irland,

Beneluxländerna, Slovenien, Danmark, Tjeckien och Polen. I dessa länder har mjölkproduktionen ökat med 4 procent eller mer. Mest har produktionen minskat i sydöstra Europa, med Rumänien, Italien och Kroatien i spetsen.

Sverige. Under 2015 sjönk den svenska mjölkinvägningen med 0,3 procent. Mest ökade mjölkproduktionen i Västmanlands, Västra Götalands och Dalarnas län. Trots att antalet mjölkkor minskade under förra året uppvägdes detta av att den genomsnittliga mjölkavkastningen ökade. I december 2015 fanns det enligt Jordbruksverket 336 800 mjölkkor i Sverige, en minskning med 7 400 djur eller 2,1 procent jämfört med samma månad året innan. Mjölkavkastningen ökade under förra året med 2,1 procent jämfört med 2014. I januari fanns det 4 091 aktiva mjölkföretag. På ett år har 265 mjölkföretag lagts ned, en minskning med 6,1 procent.

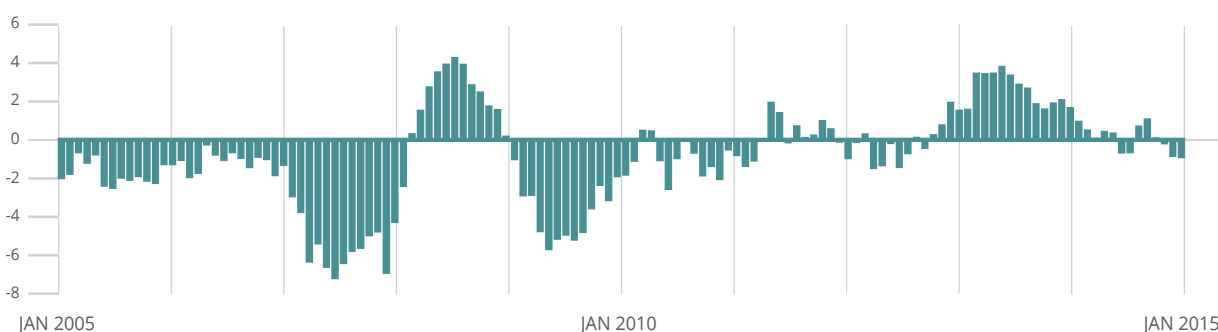
Under förra året minskade den ekologiska mjölkinvägningen med 0,4 procent jämfört med 2014. Det var framför allt under första halvåret som produktionen av ekologisk mjölk sjönk. Under sista kvartalet 2015 steg åter den ekologiska mjölkproduktionen, som utgjorde 12,6 procent av den totala mjölkinvägningen under 2015.

Antalet 1:ainseminationer minskade under 2015 med 3,6 procent. Antalet inseminerade kor minskade med 3,8 procent, medan antalet inseminerade kvigor sjönk med 3,0 procent.

Under perioderna juni 2008 – maj 2009 och juli 2013 – augusti 2015 skedde en tillväxt för den svenska mjölkinvägningen. Men under större delen av den senaste 10-årsperioden har landets mjölkinvägning haft en vikande trend.

Sveriges mjölkinvägning månadstrender 2005–2015
Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Källa: LRF Mjök

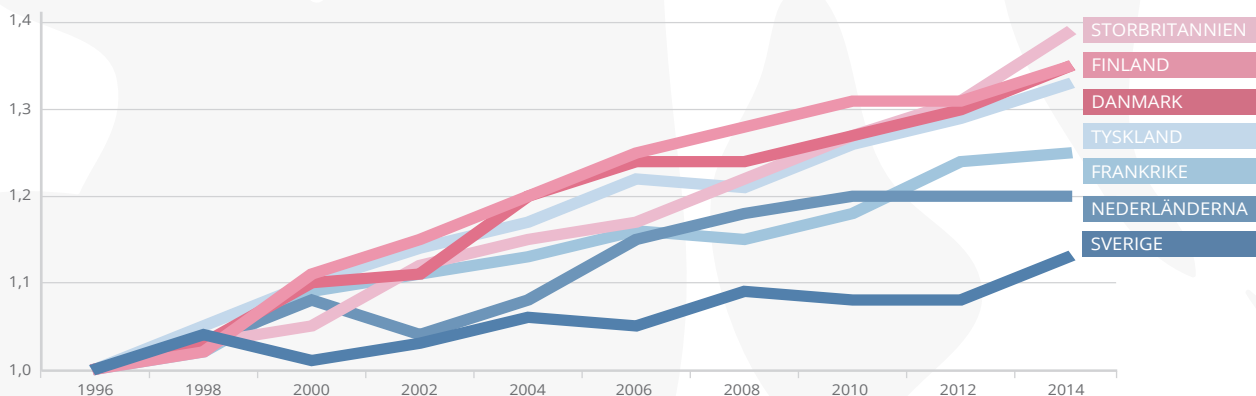

Mjölföretagen

Den låga lönsamheten för mjölföretagen håller i sig och perioden med låg lönsamhet går nu över till att bli den längsta som vi sett på många år. Uttömda reserver gör att likviditetsplanering nu är väldigt viktigt för de flesta mjölföretagen. Men även fortsatt fokus i produktionen är viktigt och bidrar till stor skillnad för mjölföretagens lönsamhet.

Mjölkavkastningens utveckling, index

Källa: IFCN, Dairy Report 2015

Sverige har inte haft lika stark utveckling för mjölkavkastningen som många andra länder i Europa. Detta försämrar konkurrenskraften vilket gör att svenska mjölföretag får svårare att stå emot i tider med lågt mjölkpris.

Lönsamhetsutvecklingen. Under de senaste månaderna har lönsamheten för mjölföretagen ytterligare försvagats, sänkning av mjölkpriset har trots lägre foderpriser pressat ner nyckeltalet mjölk minus foder till 1,30 kr/kg ECM. Under de senaste tio åren har vi fått erfara att priser och lönsamhet varierar mycket över tid. Det genomsnittliga mjölk minus foder är under denna period cirka 1,55 kr/kg ECM men med en variation från 1,10 kr/kg ECM under 2009 till 2,10 kr/kg ECM under 2008 och 2014. Dock är nuvarande period den längsta med nyckeltalet mjölk minus foder under 1,50 kr/kg ECM. Detta enligt LRF Mjölks beräkningar för en konventionell typgård.

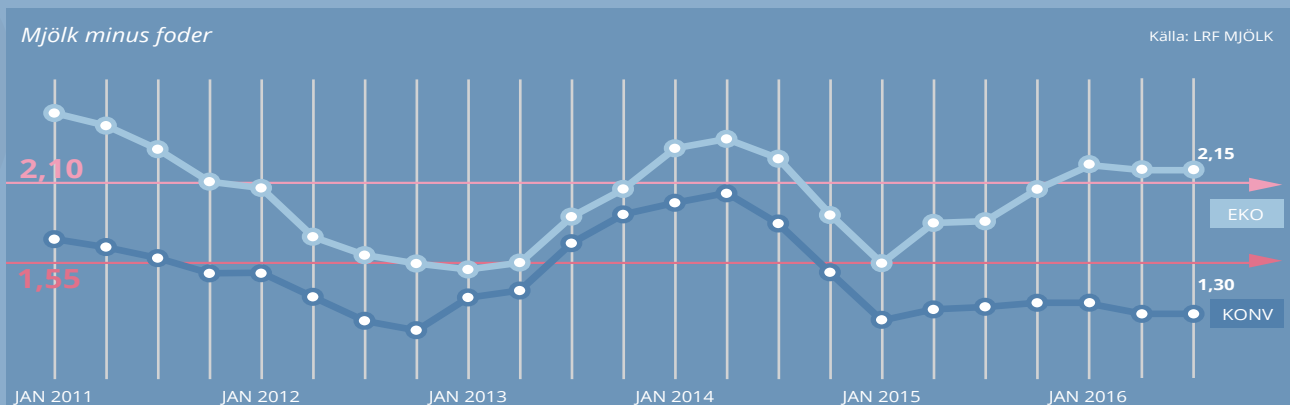
Trots stor osäkerhet pekar mycket på att det presade lönsamhetsläget inte kommer att avhjälpas av högre mjölkpris inom den närmaste tiden. Fortsatt ökad produktion i Europa och osäkerhet om efterfrågan i Kina samt fortsatt handelsstopp i Ryssland är de viktigaste indikatorerna för detta. Den nu historiskt långa perioden med låg lönsamhet ställer hårdare krav på mjölföretagen när det gäller effektivitet, produktivitet och likviditetsplanering.

Tack vare högre tillägg för ekologisk mjölk har nyckeltalet mjölk minus foder för ett typiskt mjölföretag med ekologisk produktion stärkts något sedan

slutet av förra året, från 2,10 kr/kg ECM till 2,15 kr/kg ECM. Det genomsnittliga mjölk minus foder för den ekologiska typgården under de senaste tio åren är cirka 2,10 kr/kg ECM. Kostnadsläget är dock högre och utvecklingen med sjunkande foderpriser som råder för de konventionella fodermedlen syns inte i samma utsträckning på de ekologiska fodermedlen.

Mjölktäkt. Det genomsnittliga konventionella mjölkpriset i Sverige har sedan årsskiftet backat med cirka 10 öre till 2,70 kr/kg mjölk. Fortsatt produktionsökning i Europa bidrar, trots avmattning av produktionen i Australien och Nya Zeeland samt stabil produktion i USA, till att den globala marknaden fortsätter att bygga överskott av mjölk. Kombinerat med svag och osäker efterfrågan är det därför svårt att peka på tydliga faktorer som kan bidra till ökade priser den närmaste tiden. Försäljning till intervention ökar, för mjölkpulver och även för smör vilket indikerar att priserna kan börja närma sig en botten där interventionspriserna bromsar upp.

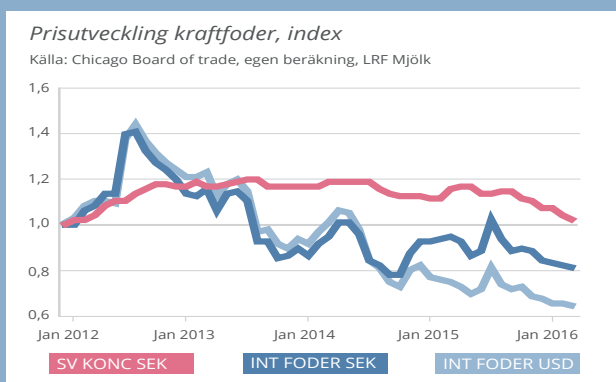
Tillägget för ekologisk mjölk har sedan årsskiftet ökat med 20 öre/kg mjölk, men på grund av kopplingen till det konventionella mjölkpriset och dess sänkning, blir resultatet en ökning med 10 öre av det ekologiska

Mjök minus foder har fortsatt att utvecklas negativt under början av 2016 för de konventionella mjölkföretagen, i andra riktningen går utvecklingen för ekologiska mjölkföretag.

mjölkpriset sedan årsskiftet som nu uppgår till 4,15 kr/kg mjök i genomsnitt. Tillägget för ekologisk mjök är i genomsnitt 1,45 kr/kg mjök, vilket är nästan en fördubbling jämfört med februari 2015. Även globalt ökar efterfrågan av ekologiska mjökprodukter. Mer om den ekologiska mjökmarknaden kan du läsa om i fördjupningen.

Foder. De internationella priserna för foderråvaror fortsätter att vara tillbakapressade, även om det under de senaste veckorna skett en viss uppgång för priserna på spannmål och oljeväxter. I rapporten den 25 februari sänker IGC prognosen för spannmålsproduktionen för 2015/16 jämfört med produktionen 2014/15. På grund av stora lager samt en lägre förväntad konsumtion är prognosen för utgående lager 2015/16 10 miljoner ton högre jämfört med 2014/15. Mönstret med högre utgående lager är liknande för såväl majs, vete som sojaböner. Historiskt höga lager förväntas bidra till fortsatt prispress av foderråvarorna. Men väderosäkerhet inför skörden 2016, ett något högre oljepris och valutaförändringar kan fortfarande skapa oro och uppgång av foderråvarupriserna, trots att det idag är rekordstora lager.

Valutakursen dämpar prisnedgången av foder i Sverige. Indikatorn för internationellt kraftfoderpris och svenska gårdspriser sjunker.

En stark dollarkurs håller delvis de svenska priserna uppe. Indikatorn för internationellt foderpris är 11 procent lägre idag jämfört med januari 2015 i SEK, men i USD är skillnaden 16 procent för samma tidsperiod. Utvecklingen av de svenska gårdspriserna visar på en nedgång med 8 procent från januari 2015 till februari 2016.

Produktivitet. Att hantera den pressade lönsamheten är en stor utmaning för många mjölkföretag. Att kapa kostnader motsvarande senaste årets mjölkprissänkning är på kort sikt nästan omöjligt. Ökad mjölkavkastning och leverans sänker produktionskostnaden och förbättrar likviditeten även på kort sikt. Flera rapporter, bland annat rapport 2014:26 från Jordbruksverket, visar att ökad produktivitet är en viktig del för att stärka svensk mjölkproduktions konkurrenskraft. På längre sikt bidrar detta också till att mjölkföretagen bättre kan hantera tider med låga avräkningspriser.

Detta är också delvis en förklaring till varför flera europeiska länder som tidigare tvingats hålla tillbaka sin produktion på grund av mjölkkvoten, nu ökar sin produktion trots pressad lönsamhet. I Danmark sänktes den genomsnittliga produktionskostnaden med cirka 7 procent, vilket motsvarar cirka 21 danska öre/kg mjök under 2015. Starkt bidragande till detta är högre produktivitet och ökad leverans av mjök.

Avkastningen i Sverige har jämfört med flera av våra grannländer inte utvecklats lika starkt under de senaste tjugo åren. Men under de senaste två åren har avkastningsökningen i Sverige tagit fart och ökningstakten har varit cirka 2 procent per år mellan 2013 och 2015, en ökning som preliminärt ser ut att hålla i sig under de första månaderna 2016, enligt siffror från Växa Sverige. Högre produktion och leverans gör att det främst är de fasta kostnaderna som hålls nere, vilket är viktigt framför allt för de nyinvesterade mjölkföretagen.

Fördjupning: Eko

Mjölproduktionen befinner sig i en av de största lönsamhetssvackorna genom tiderna, samtidigt är efterfrågan på ekologisk mjölk god. Nyckeltalet mjölk minus foder för en typisk ekologisk mjölgård är 2,15 kr/kg mjölk, detta är cirka 5 öre högre än genomsnittet för de senaste 10 åren. Tillägget för ekologisk mjölk har under det senaste året nästan fördubblats från 75 öre till 145 öre i genomsnitt per kg mjölk.

Den svenska invägningen av ekologisk mjölk har varit stabil under de tre senaste åren. Under 2015 levererades 370 miljoner kg ekologisk mjölk till landets mejerier. Detta motsvarar 12,6 procent av den totala mjölkinvägningen. I Sverige var konsumtionsutvecklingen för ekologiska mjölkprodukter svag under 2012 och större delen av 2013. Detta satte stopp för rekryteringen av nya ekologiska mjölkföretag. Sedan hösten 2013 har efterfrågan på ekologiska mjölkprodukter åter tagit fart. Under 2014 och 2015 har försäljningen av ekologiska mjölkprodukter ökat med cirka 20 procent per år. Ost och grädde hade under förra året den största procentuella tillväxten. Högst är andelen ekologiskt för konsumtionsmjölk, där 17 procent av försäljningen utgörs av ekologisk mjölk.

Sverige tillhör de länder i världen som har den högsta andelen ekologisk mjölk. Men intresset för ekologiska mjölkprodukter tycks just nu öka runtom i världen. Enligt brittiska OMSCo:s marknadsrapport för 2015 förväntas den globala konsumtionen av ekologiska mjölkprodukter öka med 6 procent per år fram till 2018. Det totala marknadsvärdet i världen för ekologiska mjölkprodukter beräknas uppgå till 10 miljarder USD om två år.

Europa står för 50 procent av den globala konsumtionen av ekologiska mjölkprodukter, medan Nordamerika har en marknadsandel på 40 procent. Danmark är det land i världen som konsumerar den högsta andelen ekologiska mjölkprodukter med en marknadsandel

på 24 procent. Utöver Danmark och Sverige är det bara ytterligare fyra länder som har en marknadsandel för ekologiska mjölkprodukter som ligger över 5 procent: Storbritannien, Belgien, USA och Kanada.

Ersättningen för ekologisk mjölk följer den ökade efterfrågan, i Tyskland är ekotillägget hela 20 eurocent, cirka 1,90 kr/kg mjölk. Även i andra delar av Europa är tilläggen för ekologisk mjölk relativt höga.

Svenska mjölkföretag bör ha goda möjligheter att ta del av den ökade efterfrågan både globalt och nationellt. Bland annat den mer stränga djurskyddslagstiftningen gör tröskeln till omställning förhållandevis låg för svenska mjölkföretag. Tröskeln ökas dock något till följd av att de gängse svenska reglerna för eko är mer långtgående än EU-ekologiskt. Det finns också politiska ambitioner att öka andelen ekologisk produktion i Sverige. Detta ger förutsättningar att exportera svenska mervärden om än i en förpackning som heter ekologisk.

För det ekologiska mjölkföretaget gäller som för det konventionella att utnyttja gårdens förutsättningar optimalt. Nyckeltalet mjölk minus foder förklarar endast en liten del av företagets lönsamhet. Med 1 000 kg lägre genomsnittlig mjölkavkastning per ko är det en utmaning för det ekologiska mjölkföretaget att hantera de fasta kostnaderna. Även om tilläggen för ekologisk mjölk idag är högre än för ett år sedan är den ekologiska mjölkproduktionen långt ifrån förskonad från prisrisk.

Redaktion

ANSVARIG UTGIVARE
Fredrik von Unge

ANALYS OCH TEXT
Lennart Holmström
Erik Engelbrekts

GRAFIK OCH LAYOUT
Linnea Friberg/Jan Petersson
Birgitta Checa

KONTAKTA REDAKTIONEN
mjolkrapporten@lrf.se
www.lrf.se/mjolk

Citera oss gärna, men ange källa!